

بررسی فراوانی باکتری خانواده ویبریو ناسه (Vibrionaceae) در مزارع پرورش ماهیان

دریایی با تأکید بر ماهی باس دریایی آسیایی (*Lates calcarifer*)

اشکان ازدهاکش پور^{1*}؛ مسعود قربان پور²؛ رحیم پیغان²؛ مینا آهنگرزاده³؛ مریم میربخش¹
¹ پژوهشکده میگوی کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،
بوشهر

² دانشکده دامپزشکی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز

³ پژوهشکده آبی پروری جنوب کشور، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج
کشاورزی، اهواز

*مسئول مکاتبات: a_arzhan@yahoo.com

چکیده: باوجود رشد فزاینده آبی پروری و تأمین پروتئین مورد نیاز بشر، خسارات اقتصادی ناشی از بیماری‌ها چالش بزرگ پیش روی توسعه آبی پروری بوده است. باکتری‌ها از جمله پاتوژن‌های بیماری‌زای جدی آبی پروری ماهیان دریایی در قفس است. در اثر تغییرات اقلیمی و گرمایش زمین گزارش بیماری ناشی از انواع گونه‌های باکتری در آبزیان پرورشی افزایش داشته است. بیماری ناشی از آلودگی با باکتری‌های خانواده ویبریوناسه به‌عنوان عفونت فرصت‌طلب شناخته شده است و به‌عنوان فلور نرمال اکوسیستم‌های دریایی ارتباط نزدیکی با میزبان داشته باشد و اگر سیستم دفاعی میزبان در اثر استرس‌های محیطی دچار نقص شود این میکروفلور طبیعی به‌صورت یک پاتوژن فرصت‌طلب در می‌آید. بیماری ویبریوزیس و پاستورلا، دو بیماری‌های شایع در پرورش ماهیان دریایی است که در ماهیان دریایی مناطق گرم و با شوری بالا به ترتیب توسط گونه‌های مختلفی از باکتری جنس ویبریو (*Vibrio sp.*) و فتوباکتریوم دامسلا بروز پیدا می‌کند و از موانع اصلی پرورش ماهیان دریایی به‌ویژه در سیستم پرورش در قفس محسوب می‌شوند. مطالعات آزمایشگاهی ارتباط افزایش درجه حرارت را با بروز بیماری‌های ناشی از باکتری‌های خانواده ویبریوناسه نشان می‌دهد، به‌طوری‌که در منابع بسیاری فاکتور خطر اصلی در بروز و شیوع این دو بیماری درجه حرارت بالا می‌دانند و برای پیشگیری از بروز آن‌ها، ضمن مطالعه اپیدمیولوژیک و تعیین فراوانی فصلی و ارتباط آن با فاکتورهای فیزیکی و شیمیایی آب به‌منظور حذف زمان‌های بحرانی، تولید واکسن سویه‌های بیماری‌زا را بر درمان آنتی‌بیوتیکی مقدم دانسته و به دلیل مشکلات مقاومت آنتی‌بیوتیکی و عوارض زیست‌محیطی ناشی از مصرف آن بر اکوسیستم دریا مطالعه تولید واکسن را ضرورت توسعه پرورش ماهی در قفس می‌دانند. مطالعه فراوانی باکتری خانواده ویبریوناسه و تعیین الگوی فصلی جدایه‌های مختلف از مزارع پرورش در قفس و استخر در استان‌های جنوبی کشور در طی یک سال از تابستان 1395 به‌صورت نمونه گیری فصلی و در موارد خاص (بروز تلفات در صورت تماس مزرعه دار) از ماهیان با علائم نامتعارف و تعدادی نیز به ظاهر سالم بر اساس روش متداول جداسازی باکتری، توسط نگارنده انجام گردیده است. نتیجه این فعالیت جداسازی بیش از 134 جدایه مختلف جنس ویبریو از طریق شناسایی بیوشیمیایی و مولکولی از ماهی باس آسیایی دریایی پرورشی به‌عنوان گونه غالب پرورشی در وزن‌های مختلف و در فصول مختلف سال از میان بیش از 200 جدایه مختلف باکتری (گرم منفی و گرم مثبت) بوده است که بیانگر اهمیت باکتری‌های ویبریو در بروز تلفات مزارع است. از میان باکتری‌های جنس ویبریو به دلیل گرمایش جهانی نقش ویبریو هاروی در سال‌های اخیر در بروز بیماری ویبریوزیس بسیار مشخص شده‌است که در این مطالعه نیز 43 جدایه ویبریو هاروی از طریق شناسایی بیوشیمیایی و مولکولی جداسازی شده است.

کلیدواژه‌ها: گرمایش جهانی، بیماری ویبریوزیس، پرورش ماهی در قفس، ماهی باس دریایی آسیایی، ویبریو